

JONAS BILIŪNAS

SVEČIAI

Jonas Biliūnas

Svečiai

«Public Domain»

Biliūnas J.

Svečiai / J. Biliūnas — «Public Domain»,

Ciesz się klasyką! Miłego czytania!

Содержание

I	5
Конец ознакомительного фрагмента.	7

Jonas Biliūnas

Svečiai

I

Jau artinos vakaras, kaip iš už kalnelio ant vieškelio pasirodė aukštas jaunas žmogus su maišeliu ant pečių. Nors jo veidas buvo pajuodavęs ir išdžiūvęs, visas kūnas pavargęs, bet ėjo greitai, skubėdamas; retkarčiais apsistodamas giliai traukė savo krūtinėn orą ir dūsavo taip, kaip dūsauja žmogus, vargą vargti pabaigęs, iš baisaus sapno atbudęs; jo akys, jausmo pilnos, švietė džiaugsmu neapsakomu. Priėjęs į kryžių sustojo, pasidėjo maišelį ant akmens ir tyliai ilgai atsiduso: malonus šiurpas perlėkė per visą jo kūną, ir širdy taip romu ir gera rados. Visas išsitempęs, ištiesdamas rankas, žiūrėjo aplinkui, tartum šitą juodą žemę norėjo apimti ir į savo širdį priglausti. O saulė jau leidos ir, išlindus iš po debesio, paskutinį kartą nušvietė apylenkę. Nebetoli pakalnėj sumarguliavo krūvon susimetęs miestelis. Keleivio širdis nebeištūrėjo: apsipylęs ašaromis puolė ant kelių ir ėmė bučiuoti kryžių ir juodą dar drėgną pavasario žemę...

– Dieve, nejaugi tai ne sapnas? Nejaugi aš vėl namie, savajam krašte? – šnibždėjo lūpos, virpėjo širdis.

Taip, jis namie, vėl savuosius laukus mato, jų oru kvėpuoja. Šitai už upės jo gimtasis miestelis: tenai jo Marytė gyvena, jam du sūnus ūgdžia¹... Gal jau abu dideli, laksto ir savo tėvelio pareinančio laukia? ... Greitai juos visus pamatys!... O užupernai iš čia eidamas nebesitikėjo šios šalies ir artimųjų išvysti...

Taip susijaudino, kad toliau eiti nebegalėjo. Atsisėdo po kryžium, ir netolima baisi praeitis, kaip šmėkla, stoji jam akyse. O, kolai gyvęs, tos praeities neužmirš! Ilgai tampys jo gįslas sužeistųjų draugų vaitojimai². Žuvusiųjų kraujas; ilgai, kaip pragaro aidas, skambės jo širdy visos karo baisenybės. Kiek jisai per tuos dvejus metus matė, ką atjautė! Kai jį iš namų paėmė, kaip mirtin vedamas ėjo; kai įstūmė kareivių prikimštan vagonan, jo protas apsvaigo, atšalo jausmai. Ištiesas dienas ir naktis, kaip koksai gyvulys, vežamas, kvėpavo troškiu svaiginančiu oru, matė ligas ir ašaras, girdėjo kareivių keiksmus, traukinių dundėjimą ir jo galvoj nyko supratimas to, kas buvo ir kas yra. Jam regėjos, kad visas jo pirma buvusias gyvenimas: šalis, kur gimė ir augo, mažos dienos, kada bandą ganė, jaunimas ir dainos, broliai ir sesers, pati ir vaikai – tai tik gražus sapnas, daugiau nieko, kad to visa ir būti nebuvo. Jam regėjos, kad jį jau ilgus metus tame troškiam vagone veža ir veš begalo ... Tik pirmasis Marytės laiškas, vėl senaji supratimą jam sugražino ir atgaivino jausmus. Gavо jisai tą laišką jau gale... lignonbuty³. Sunkiai sužeistas kietam patale gulėjo, kai jam padavė... Skaitė jisai tuos brangius žodžius ir suprato, kad tai ne sapnas, kad ten toli toli vakariuos yra šalis jam brangi ir žmonės numylėti... Ataminė visa, ir jo kūne vėl gimė noras gyventi – bėgti iš to pragaro ten, kur Šventoją plaukia, kur gražios dainos skamba. Bet liga ilgai neleido, ilgai laikė į patalą prirakinus, ir baisi giltinė nekartą žiūrėjo jam akysna. Ir, galbūt, tik didis, naujai gimęs noras gyventi ir neapsakomai malonus gimtosios šalies ir mylimųjų paveikslai, kuriuos jisai dabar visados savo širdy nešiojo, pergalėjo ligą... Pasitaisė... Daug dar vargo matė, bet išrašytieji jo širdy paveikslai nebešdilo. Tų paveikslų vedamas ir dabar savon pastogėn skuba, graibiau norėdamas tuos paveikslus išvysti...

Keleivis atsistojo, užsimetė ant pečių maišelį ir tvirtais žingsniais ėjo toliau.

¹ ūgdžia – ugdo. [przypis edytorski]

² vaitojimai – aimanos, dejonės. [przypis edytorski]

³ lignonbutis – keliaujamoji, lauko liginė. [przypis edytorski]

– Juk šendiej⁴ pirmojo Velykų diena – tarė sau vienas – džiaugias žmonės; tik Marytei su vaikais be manęs skurdu. Ir dovanų jiems neturiu jokių: grįžtu silpnas, apipešiotas. Užtat Marytė galės mane šendiej kiaušiniais pamylėti...

⁴ *šendiej* – šiandien. [przypis edytorski]

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.